

บันทึก

เรื่อง การเบิกเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการในท้องที่กันดาร

จังหวัดตากได้มีหนังสือ ที่ ตก ๐๐๑๕.๓/๑๕๙๙ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า จังหวัดตากได้ขอหารือกรมบัญชีกลางเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในกรณีที่ข้าราชการที่ปฏิบัติงานประจำอำเภอที่เป็นท้องที่กันดารว่า ข้าราชการดังกล่าวนอกจากจะได้รับเบี้ยกันดารตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกันดาร พ.ศ. ๒๕๒๔ แล้ว จะมีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งสำนักงานปกติตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ อีกทางหนึ่งได้หรือไม่

กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังได้ตอบข้อหารือของจังหวัดตากตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๒/๓๗๗๗ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้แก่ ผู้ซึ่งต้องไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งปกติ โดยพิจารณาถึงสถานที่ตั้งสำนักงานประกอบกับภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของข้าราชการนั้น ๆ ด้วยว่าโดยลักษณะของงานเป็นงานที่ต้องปฏิบัตินอกที่ตั้งปกติอยู่แล้วหรือไม่ เช่น งานก่อสร้างทาง บำรุงรักษาทาง งานพัฒนาตำบล หมู่บ้าน ฯลฯ หากงานมีลักษณะดังกล่าวก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติงานนอกที่ตั้งปกติ และไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการแม้จะปฏิบัติงานเกิน ๑๒ ชั่วโมง นอกจากนี้ข้าราชการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่กันดารจะมีสิทธิได้รับเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งปกติที่อยู่นอกเขตท้องที่กันดารเท่านั้น

จังหวัดตากมีความเห็นว่า มาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้บัญญัติเรื่องการเดินทางไปราชการชั่วคราวไว้ว่าเป็นกรณีที่ไปปฏิบัติราชการชั่วคราวนอกที่ตั้งสำนักงานซึ่งปฏิบัติราชการปกติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาหรือตามหน้าที่ที่ปฏิบัติราชการโดยปกติ และโดยที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมิได้มีบทบัญญัติให้ต้องพิจารณาถึงภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของข้าราชการนั้น ๆ ว่าโดยลักษณะต้องออกปฏิบัตินอกที่ตั้งปกติอยู่แล้วหรือไม่

เพื่อยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง จังหวัดตากจึงขอหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกันดารพ.ศ. ๒๕๒๔ วรรคสอง ได้บัญญัติว่า “ผู้ได้รับเบี้ยกันดารตามวรรคหนึ่ง ไม่มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการตามกฎหมายว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการในระหว่างที่ปฏิบัติราชการในท้องที่กันดาร เว้นแต่ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการในระหว่างที่เดินทางไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งปกติในระหว่างที่ปฏิบัติราชการอยู่ในท้องที่กันดาร” คำว่า “เบี้ยเลี้ยง” ตามความหมายนี้ หมายถึงเฉพาะ

เบี้ยเลี้ยงเดินทางหรือจะรวมถึง ค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะเดินทาง หรือค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ด้วย

๒. คำว่า “นอกที่ตั้งปกติ” หมายถึง นอกสถานที่ตั้งสำนักงานซึ่งปฏิบัติราชการปกติตามมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการฯ หรือหมายความว่าความรวมถึงภารกิจตามที่กระทรวงการคลังตอบข้อหารือ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของจังหวัดตากประกอบกับคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักงานจังหวัดตากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินแล้ว มีความเห็นดังนี้

(๑) สำหรับข้อหารือคำว่า “ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง” ในมาตรา ๙ วรรคสองแห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกนดาร พ.ศ. ๒๕๒๔ จะหมายความว่าเฉพาะเบี้ยเลี้ยงเดินทางหรือหมายความว่ารวมถึงค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะเดินทางหรือค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๒) ได้พิจารณามาตรา ๑๔<sup>๑</sup> แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ แล้ว มีความเห็นว่า เมื่อมาตรา ๑๔ ได้บัญญัติว่า ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการชั่วคราวได้แก่ (๑) เบี้ยเลี้ยงเดินทาง (๒) ค่าเช่าที่พัก (๓) ค่าพาหนะ รวมถึงค่าเช่ายานพาหนะฯ และ (๔) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นต้องจ่ายเนื่องในการเดินทางไปราชการ และคำว่า “ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง” ตามความในมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกนดารฯ เป็นคำที่ใช้อยู่ในความหมายอย่างเดียวกันกับคำว่า “เบี้ยเลี้ยงเดินทาง” ในพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการฯ ฉะนั้น คำว่า “ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง” และ “เบี้ยเลี้ยงเดินทาง” ที่ใช้อยู่ในพระราชกฤษฎีกาทั้งสองฉบับ จึงเป็นคำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน ซึ่งไม่รวมถึงค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะฯ ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นต้องจ่ายเนื่องในการเดินทางไปราชการ

(๒) สำหรับข้อหารือที่ว่า ความในมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกนดารฯ ที่ว่า “...เว้นแต่ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางในระหว่างที่เดินทางไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งปกติ ...” คำว่า “นอกที่ตั้งปกติ” หมายถึงนอกที่ตั้งสำนักงานซึ่งปฏิบัติราชการปกติตามมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการฯ หรือจะหมายความว่ารวมถึงภารกิจ ตามที่กระทรวงการคลังได้ตอบข้อหารือของจังหวัดตากด้วย

<sup>๑</sup> มาตรา ๑๔ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการชั่วคราว ได้แก่

(๑) เบี้ยเลี้ยงเดินทาง

(๒) ค่าเช่าที่พัก

(๓) ค่าพาหนะ รวมถึงค่าเช่ายานพาหนะ ค่าเชื้อเพลิงหรือพลังงานสำหรับยานพาหนะ ค่าระวางบรรทุก ค่าจ้างคนหาบหาม และอื่นๆ ทำนองเดียวกัน

(๔) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นต้องจ่ายเนื่องในการเดินทางไปราชการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๙<sup>๒</sup> แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกนดาร พ.ศ. ๒๕๒๔ แล้วเห็นว่า การจะตีความคำว่า “นอกที่ตั้งปกติ” ว่ามีความหมายอย่างไรนั้นจะต้องพิจารณาจากบทบัญญัติของมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำซึ่งมีสิทธิได้รับเบี้ยกนดารจะต้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและปฏิบัติราชการประจำอยู่ในท้องที่กนดารหรือในโรงเรียนที่กนดาร หรือได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติราชการในลักษณะประจำตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดอยู่ในท้องที่กนดารหรือในโรงเรียนที่กนดาร ฉะนั้น สถานที่ใดที่ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและปฏิบัติราชการประจำหรือได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติราชการในลักษณะประจำตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด สถานที่นั้นก็เป็น “ที่ตั้งปกติ” ของข้าราชการหรือลูกจ้างประจำดังกล่าว ทั้งนี้ โดยถือตาม คำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและปฏิบัติราชการประจำหรือ คำสั่งให้ปฏิบัติราชการ ในลักษณะประจำ ณ สถานที่ใดเป็นสำคัญ ฉะนั้น เมื่อข้าราชการหรือลูกจ้างประจำเดินทางไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งปกติไม่จะเป็นการเดินทางไปปฏิบัติราชการในหรือนอกเขตท้องที่กนดารตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาหรือตามหน้าที่ที่ปฏิบัติราชการโดยปกติ โดยใช้เวลาเดินทางไปกลับเกิน ๑๒ ชั่วโมง ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำดังกล่าวย่อมมีสิทธิได้รับเบี้ยเลี้ยงเดินทางตามมาตรา ๑๓ (๑)<sup>๓</sup> ประกอบมาตรา ๑๖<sup>๔</sup> แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการฯ โดยไม่จำเป็นต้องนำภารกิจมาพิจารณาประกอบด้วย

---

<sup>๒</sup> มาตรา ๙ ข้าราชการ หรือลูกจ้างประจำซึ่งได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากเงินงบประมาณรายจ่าย หมวดเงินเดือนหรือหมวดค่าจ้างประจำของกระทรวง ทบวง กรม และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและปฏิบัติราชการประจำอยู่ในท้องที่กนดาร หรือในโรงเรียนที่กนดาร หรือได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติราชการในลักษณะประจำตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดอยู่ในท้องที่กนดารหรือในโรงเรียนที่กนดาร ให้มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยกนดารในอัตราร้อยละสิบของเงินเดือนหรือค่าจ้างรายเดือนที่ได้รับจริง แต่ไม่น้อยกว่าเดือนละสองร้อยบาท

ผู้ได้รับเบี้ยกนดารตามวรรคหนึ่งไม่มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางตามกฎหมายว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการในระหว่างที่ปฏิบัติราชการในท้องที่กนดารหรือในโรงเรียนที่กนดาร เว้นแต่ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางในระหว่างที่เดินทางไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งปกติในระหว่างที่ปฏิบัติราชการอยู่ในท้องที่กนดารหรือในโรงเรียนที่กนดาร

<sup>๓</sup> มาตรา ๑๓ การเดินทางไปราชการชั่วคราว ได้แก่

(๑) การไปปฏิบัติราชการชั่วคราวนอกที่ตั้งสำนักงานซึ่งปฏิบัติราชการปกติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา หรือตามหน้าที่ที่ปฏิบัติราชการโดยปกติ

ฯลฯ

ฯลฯ

<sup>๔</sup> มาตรา ๑๖ การนับเวลาเดินทางไปราชการเพื่อคำนวณเบี้ยเลี้ยงเดินทางให้นับตั้งแต่เวลาออกจากสถานที่อยู่หรือสถานที่ปฏิบัติราชการตามปกติจนกลับถึงสถานที่อยู่หรือสถานที่ปฏิบัติราชการปกติแล้วแต่กรณี

เวลาเดินทางไปราชการ ให้นับยี่สิบสี่ชั่วโมงเป็นหนึ่งวัน ถ้าไม่ถึงยี่สิบสี่ชั่วโมงหรือเกินยี่สิบสี่ชั่วโมงและส่วนที่ไม่ถึงหรือเกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนั้นนับได้เกินสิบสองชั่วโมงให้ถือเป็นหนึ่งวัน

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน  
(นายอัคราทร จุฬารัตน)  
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
มกราคม ๒๕๔๐